

05. WYPRAWY DO PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH W REGIONIE POŁUDNIOWEGO BAŁTYKU

Czego możesz się podziwiać na szlaku?

Proponując Wam udział w tej przygodzie, akcent, i to mocny (!), stawiamy na przyrodę i jej wyjątkowe piękno, zachowane i z troską pielęgnowane w najbardziej spektakularnych parkach narodowych znajdujących się na terenach należących do obszaru Południowego Bałtyku. W Niemczech odwiedzanymi regionami są: Rugia, Kargow i Meklemburgia-Pomorze Przednie; w Szwecji: Simrishamn, Ljungbyhed, Skania i Eriksberg; na Litwie: Płótele, Płungiany, plaża w Połudze, Kłajpeda i Zalew Kuroński, w Polsce: Międzyzdroje, Smołdzino, Przesieki oraz województwo warmińsko-mazurskie. Proponujemy Wam delektowanie się przyrodą i ponowne odkrywanie przyjemności z obcowania z nią również dzięki wybranym i proponowanym formom rekreacji, takim jak piesze wędrówki oraz wyprawy rowerowe, a wszystko to okraszone propozycjom atrakcji znajdujących się w zasięgu ręki.

Dlaczego ten szlak jest dla Ciebie?

A dlaczego miałyby nie być dla Ciebie? Piękne tereny, wiele możliwości aktywnego wypoczynku, ciekawe zabytki i doskonała lokalna kuchnia, a także przygoda czekająca niemal za każdym zakrętem drogi, meandrem rzeki, czy półwyspem jeziora, a do tego wszystkiego ogromne bogactwo przyrody z unikatowymi okazami fauny i flory. To co, ruszamy?

Litwa / Żmudzki Park Narodowy

Żmudzki Park Narodowy znajduje się na zachodzie Litwy, w regionie płungiańskim, około 70 km od wybrzeża Morza Bałtyckiego. Założono go stosunkowo niedawno, bo w 1991 r. Słynie z największego i najgłębszego jeziora na całej Żmudzi – Płótele i wraz z otaczającym je półwyspami, wyspami i bujnymi lasami stanowi jedno z piękniejszych miejsc w tym regionie. Wiele z tutejszych drzew uznanych jest za obiekty dziedzictwa przyrodniczego. Wśród nich najbardziej imponujący jest najgrubszy jesion na Litwie – Jesion Czarownicy. Jeżeli będziecie mieli szczęście, to spotkacie tu wiele z chronionych gatunków zwierząt i ptaków, a może nawet natkniecie się na roślinne skamieniałości z epoki lodowcowej?!

Można spytać, co takiego można robić w tej świątyni przyrody? Jak się okazuje, całkiem sporo! Odwiedzając park, warto wypróbować szlak pieszy w Šeirė (4,1 km) i Paplatelė (2,3 km) lub ścieżkę rowerową wokół jeziora Płótele (24 km). Można też obserwować ptaki z wież widokowych, pływać jachtem, łódką lub rowerem wodnym, uprawiać windsurfing, czy też wybrać inne aktywności, takie jak nurkowanie, wędkarstwo, pływanie lub biwakowanie. Co ciekawe, Żmudzki Park Narodowy to nie tylko teren chroniący przyrodę, ale także dbający o zachowanie kultywowanego na tych terenach dziedzictwa kulturowego. Pod ochroną parku znajduje się ponad

200 obiektów uznanych za dziedzictwo kulturowe. Należą do nich kopce, dawne miejsca kultu, cmentarze, osady oraz drewniane kaplice i krzyże żmudzkie. Wywodząca się właśnie ze Żmudzi sztuka rzeźbienia krzyży wpisana została na listę niematerialnego dziedzictwa UNESCO. W ramach poznawania kultury i historii regionu warto również zwiedzić Muzeum Zimnej Wojny, które zlokalizowane jest w dawnym sowieckim kompleksie wojskowym lub podjechać do miasteczka Płótele, znanego ze świętowanych tam dni zapustnych i w konkursie EDEN wybranego na najbardziej atrakcyjne miejsce turystyczne w Europie.

Litwa / Park Narodowy Mierzei Kurońskiej

Siedziba tego parku znajduje się w mieście Nerynga, 30 km od Kłajpedy. Chcąc znaleźć się na jego terenie, wystarczy przeprawić się promem z Kłajpedy. Park Mierzei Kurońskiej również powstał w 1991 r., by chronić Mierzeję, która w 2000 r. została wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Przebywając na terenie parku będziecie mieli możliwość zobaczenia wszystkich typów wydmy i etapy ich formowania – embrionalne wydmy ruchome, odwapnione wydmy stałe, wydmy zalesione oraz wydmy białe i szare, które słyną z wyjątkowej urody. Park słynie też z jednych z najwyższych w regionie Morza Bałtyckiego ruchomych wydmy, liczących średnio 35 m wysokości. Najwyższa z nich Parnidis ma 52 m i znajduje się w pobliżu miejscowości Nida. Obszar ten słynie z największej kolonii lęgowej kormoranów na Litwie. To prawdziwy raj dla obserwatorów ptaków, gdyż poza kolonią kormoranów, przebiegają tędy również szlaki migracyjne wielu gatunków ptaków.

Na Mierzei Kurońskiej nie sposób się nudzić, można tu spróbować tradycyjnych potraw rybnych, popływać żaglówką lub kajakiem oraz wybrać się na wycieczkę rowerową lub pieszą. Warto odwiedzić też Muzeum Morskie oraz Delfinarium, Muzeum Historyczne Neringi, galerię bursztynu i galerię wiatrowskazów, Muzeum Pamięci Thoma Manna i Etnograficzne Muzeum Rybackie. Na dzieci czeka ścieżka edukacyjna „Tajemnica Natury” i Góra Czarownic! Zaskoczeni? My też byliśmy, ale uwierzcie nam, to i tak nie wszystko! Resztę znajdziecie w pełnym opisie szlaku!

Litwa / Wirtualny Park Plungiany

To dopiero ciekawostka! Wirtualny Park Plungiany, czyli program edukacyjny i strona internetowa dopasowane do urządzeń mobilnych, dzięki którym możecie wybrać się na wirtualny spacer po parku pełnym niezwykłych i zapomnianych legend! Podczas interaktywnej wycieczki poznacie dzieje hrabiów Zubow i księżąt Ogińskich, a także odkryjecie dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze Plungian. Do wyboru są trzy wycieczki tematyczne – jedna poświęcona roślinności, druga zwierzętom i trzecia przedstawiająca obiekty kulturalne. Dzięki połączeniu realistycznej grafiki i dźwięku poczujecie się, jakbyście naprawdę przechadzali się po tym niezwykłym miasteczku.

Przebywanie na ternie parków samo w sobie jest fantastycznym doświadczeniem, ale mamy dla Was coś jeszcze! Co powiedzie na zwiedzeniu Pałacu Ogińskich, wizycie w domu litewskie pisarki i działaczki Żemaitė czy spływ kajakowy rzeką Minia, podczas którego możecie obejrzeć jeden z kompleksów starożytnego kultu? A jeśli wolicie odrobinę się zmęczyć, lecz mieć okazję do wydychania nadmorskiego powietrza i cieszenia się przejażdżką rowerową, to zerknijcie na opis trasy rowerowej z Pałagi do Kłajpedy, podczas której będziecie mogli zobaczyć elektrownię wiatrową, Jezioro Plaze, wioskę rybacką Karkle. A pomiędzy wioskami Karkle i Giruliai klif o wysokości 1 km, z punktem widokowym noszącym nazwę Czapka Holendra.

Szwecja / Park Narodowy Eriksberg

Z czego słynie Szwecja, oczywiście z urzekającej dzikiej przyrody, która tu jest na wyciągnięcie ręki. Zechcecie ją wyciągnąć? Naprawdę warto! Zwłaszcza, że Eriksberg jest jednym z największych zamkniętych obszarów naturalnych w północnej Europie oraz największym parkiem safari i zamkniętym rezerwatem w regionie skandynawskim. Możecie tu, wybierając się na 10 km safari, zobaczyć dzikie zwierzęta w ich naturalnym środowisku. Przy odrobinie szczęścia możecie podejrzeć tu: daniela, żubry, dziki i muflony. Ciekawym pomysłem jest to, że po parku możecie poruszać się własnymi samochodami. Na wizytę warto zaplanować co najmniej cały dzień, ponieważ poza wspaniałą przyrodą i safari park oferuje także wiele innych atrakcji. Można tu wędkować, wspinać się, popływać kajakiem, wybrać się na wyprawę pieszą z przewodnikiem oraz oddać się błogiemu lenistwu w jacuzzi.

Tę przyrodniczą ucztę można zakończyć deserem, którym jest wizyta w okolicznych miastach i miasteczkach, jak choćby w Ronneby, nazywanym ogrodem Szwecji, szczycącym się pięknymi parkami oraz słynącą z życia kulturalnego dzielnicą Bergslagen. Zwróćcie także uwagę na ofertę rejsu łodzią po archipelagu Ronneby, na którego wyspach i wysepkach nie brakuje piaszczystych plaż oraz klifów będących idealnym miejscem na piknik. Warto też odwiedzić miasteczko Karlshamn, które przyciąga turystów łowiskami łososia na rzece Mörrumsån, widowiskowym skalistym wybrzeżem, archipelagiem Hällaryd, pięknymi lasami i ciekawą ofertą dla fanów doświadczeń i nauki w Centrum Nauki Kreativum.

Szwecja / Park Narodowy Stenshuvud

Kolejny park i kolejna porcja zachwytu! Wszechotaczająca zieleń, połączona z kojącymi widokami wybrzeża pozwala na prawdziwy oddech od codzienności i daje możliwość naładowania baterii, by sprostać czekającym nas wyzwaniom. Park Narodowy Stenshuvud utworzony w 1986 roku, aby chronić piękne wybrzeże i wzgórze Stenshuvud, oczaruje Was zróżnicowany krajobraz parku z piaszczystymi wrzosowiskami, łąkami, skalistymi wybrzeżami i pięknymi piaszczystymi plażami. U podnóża wzgórze rozciągają się tajemnicze torfowisko i porośnięte olchą mokradła. Warto wspiąć się na wzgórze, skąd rozpościera się piękny widok na wybrzeże i morze oraz najbardziej egzotyczną plażę Szwecji, słynącą z płytkiej wody, drobnego, delikatnego piasku oraz silnych prądów. Tę piękną plażę często wybierają rodziny z dziećmi, lecz pamiętajcie, że mimo idyllicznej scenerii, trzeba, jak zawsze nad wodą, zachować ogromną ostrożność. Przy wejściach do parku można pobrać broszurę i mapę oraz zarezerwować wycieczkę z przewodnikiem. Może zainteresuje Was także zwiedzanie fabryki cydru Kiviks Musteri, podczas której po okolicznych sadach, ogrodach i centrum poświęconym uprawie jabłek „Äpplets Hus” oprowadza przewodnik opowiadając ciekawostki o produkcji cydru.

Szwecja / Park Narodowy Söderåsen

Wizytówką tego parku jest długa i głęboka dolina szczelinowa Skärålid, w dole której płynie rzeka Skärån, otoczona widowiskowymi, pionowymi klifami. Warto tu również zobaczyć Hjortsprånget i Lierna wzdłuż doliny Skärålidsdalen oraz jezioro Odensjön w dolinie Nackarpsdalen, nad którym nie brakuje miejsc do grillowania, a niezbędny do tego ekwipunek możecie dostać w Röståndze i w schroniskach Liagården i Dahlbergs. Podobnie jak w pozostałych parkach, tu również zadbano o komfort zwiedzania, przygotowując starannie oznaczone szlaki, mapy i broszury, a także dając możliwość wybrania się na wycieczki z przewodnikiem. W parku, na wyznaczonych drogach i ścieżkach, możecie pojeździć konno i na rowerze oraz pływać i wędkować na jeziorze Odensjön. Park zachwyci Was zróżnicowanym krajobrazem, bujnymi, liściastymi lasami, rozległymi gołoborzami, wysokimi klifami, licznymi strumieniami i malowniczymi widokami, idealnymi do znalezienia się na Waszych ścianach, w postaci plakatów, czy też innych fotograficznych opcji.

Niemcy / Park Narodowy Jasmund

Ten najmniejszy niemiecki park zachwyci Was bielą kredowych klifów pięknie prezentujących się na tle niebieskich wód Morza Bałtyckiego oraz intensywnej zieleni wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO starożytnych lasów bukowych. Najbardziej charakterystyczną skałą parku jest Königsstuhl – „Królewskie krzesło”, które wznosi się na wysokości 117 metrów n.p.m. i o którym legenda mówi, że kto na nim zasiądzie, będzie władcą Bałtykiem. Są może jacyś chętni? Po parku i jego lasach możecie spacerować różnymi szlakami, odwiedzając kolejne pięknie położone punkty widokowe lub podziwiać klify z poziomu kamienistej plaży. Możecie też skorzystać z oferty Centrum Parku Narodowego Königsstuhl – jednego z najpopularniejszych centrów parków narodowych w Niemczech. A jak już będziecie na Rugii – książnicze bałtyckich wysp – odwiedźcie też Dinosaur Land lub muzeum łodzi podwodnych i muzeum samochodów klasycznych – Oldtimer Museum Rugen, z pewnością nie będziecie żałować!

Niemcy / Park Narodowy Mierzei Pomorza Przedniego

Z najmniejszego parku Jasmund, przemieszczamy się do Parku Narodowego Mierzei Pomorza Przedniego, który jest największym obszarem chronionej przyrody na wybrzeżu Bałtyku, obejmującym klify, wydmy, mierzeje i płytkie laguny rozciągające się od półwyspu Darss-Zingst aż do zachodniego wybrzeża wyspy Rugii. Ten przepiękny teren możecie poznać decydując się na rejs statkiem płynącym wzdłuż linii brzegowej, podejmując

samodzielną wędrowkę lub odbywając wycieczkę z przewodnikiem. Na tej długości wybrzeża żyją foki i morświny oraz wiele różnych ptaków i zwierząt. Miłośnicy przyrody z pewnością nie będą zawiedzeni. Mamy też coś dla pasjonatów zwiedzania – polecane przez nas atrakcje regionu to między innymi: dawna kolonia artystów Ahrenshoop, latarnia i muzeum morskie Darsser Ort, centrum parku narodowego na wyspie Hiddensee (największej wyspie w parku) oraz oceanarium i muzeum morza w Stralsund. Warte zobaczenia są również wrzosowiska na wydmach i obszar Dornbusch z malowniczym przylądkiem. Jak widzicie, ciekawych opcji spędzania czasu Wam nie zabraknie!

Niemcy / Park Narodowy Müritz

Położony mniej więcej pośrodku między Berlinem a Rostockiem Park Narodowy Müritz to prawdziwa kraina tysiąca jezior. Między malowniczymi jeziorami, przez stare lasy bukowe (wpisane na listę Światowego Dziedzictwa Naturalnego UNESCO) i rozległe bagna prowadzi 660 km sieć szlaków turystycznych, które ten fantastyczny park oddaje do Waszej dyspozycji, byście mogli spotkać na swojej drodze takie zwierzęta jak: jeleń szlachetny, żuraw, bielik czy rybołów.

Dzięki dobrze przygotowanej infrastrukturze, park i jego okolice świetnie zwiedza się na rowerze lub podczas prowadzonych przez pracowników parku spacerów edukacyjnych. Możliwość jest jednak o wiele więcej! Można wypożyczyć kajaki lub łodzie i poznać niezwykłą przyrodę tego regionu z zupełnie innej perspektywy, co ciekawe dostępne są tu łodzie, które na swoim pokładzie pomieszczą nawet rowery. Na kajaki warto wybrać się na rzekę Hawelę i okrężyć szlak wodny „Alte Fahrt”. Odwiedzając Park Narodowy Müritz, nie możecie pominąć wizyty w mieście uzdrowskim Waren, którego niezwykłego klimatu można doświadczać spacerując po starym mieście lub udając się w rejs statkiem po jeziorze Müritz. W pobliskim Ankershagen znajdziecie muzeum ku czci słynnego archeologa Heinricha Schliemanna, poświęcone jego życiu i dokonaniom.

W pełnym opisie szlaku znajdziecie także niezwykłą propozycję odbycia wędrowki długodystansowym pieszym szlakiem Skåneleden. Jest to starannie przygotowana i oznaczona trasa o długości aż 1 250 kilometrów, która wiedzie przez cały region Skanii. Cóż może być ciekawszego: Wy, trasa i możliwość doświadczenia nienachalnego piękna przyrody, a także odnalezienia siebie w wędrowce.

Polska / Woliński Park Narodowy

Ten założony w 1960 roku park był pierwszym morskim parkiem w Polsce. Możecie się tu spodziewać wysokich klifów, licznych jezior (Czajcze, Domysławskie, Warnowskie) i ciekawej rzeźby terenu, która urozmaici każdą wędrowkę – wzgórza parku sięgają ponad stu metrów, a najwyższe z nich, o wysokości 116 metrów n.p.m., nosi nazwę Grzywacz. Warto również zapamiętać, że w Wolińskim Parku Narodowym znajduje się Gosań – najwyższy klif w Polsce, mierzący 95 m, który swoją drogą jest wspaniałym punktem widokowym! W parku nie brakuje ścieżek rowerowych, więc jest to doskonała opcja dla zapalonych cyklistów. Nie zapominamy też o tych, dla których urlop nad morzem nie byłby pełny bez kąpeli w morskich falach. Tutejsze wybrzeże oferuje szerokie, piaszczyste plaże i czyste kąpieliska, z których najsłynniejsze znajduje się w miasteczku uzdrowskim Międzyzdroje, którego jak sądzimy, nie trzeba Wam przedstawiać. W okolicy są jednak miejsca mniej oczywiste, a z pewnością warte odwiedzenia, jak choćby Zagroda Pokazowa Żubrów, a także punkty widokowe Zielonka, Gosań i Kawcza Góra. Dużą popularnością cieszy się również Centrum Słowian i Wikingów – skansen będący rekonstrukcją wczesnośredniowiecznego Wolina. Na przełomie lipca i sierpnia odbywa się tu słynny w całej Europie festiwal odtwórców historii, podczas którego zobaczyć można inscenizacje średniowiecznych bitew, wziąć udział w warsztatach rzemiosła i posłuchać średniowiecznej muzyki.

Polska / Drawieński Park Narodowy

Każdy z parków, do którego odwiedzenia Was zachęcamy, poza oczywistym pięknem przyrody i jej bogactwem, ma w sobie coś wyjątkowego. Nie inaczej jest w przypadku Drawieńskiego Parku Narodowego, którego ponad 80% powierzchni zajmują lasy w tym monumentalna Puszcza Drawska. Jednak powodem, dla którego zdecydowanie warto się tu pofatygować, są jeziora (20) oraz rzeka Drawa. Jednym z jezior, które powinniście zobaczyć jest jezioro Czarne. Jego wody mają trzy nigdy niemieszające się ze sobą warstwy. Innym, wartym zobaczenia jest Jezioro Ostrowieckie – największy zbiornik parku, na środku, którego znajduje się wyspa, stanowiąca rezerwat czapli siwej. Chcemy jednak zachęcić Was do dłuższej wodnej przygody. Tych, którzy kochają kajaki, pewnie długo zachęcać nie trzeba będzie, ale tym, którzy się wahają warto przybliżyć fantastyczny szlak

wodny, jaki tu na Was czeka i tylko falami z niecierpliwości chlupocze, by móc porwać Was ze sobą na wodną przygodę!

Spływ kajakowy Drawą to niezapomniane doświadczenie, gdyż jej wartki prąd przypomina rzekę górską. Bieg Drawy rozpoczyna się w jeziorze Krzywe, zaś kończy niedaleko miasteczka Krzyż Wielkopolski, gdzie jej wody spotykają się z wodami rzeki Noteci. Po drodze Drawa przepływa przez 19 jezior i kilka miast, w tym Złocieniec, Drawsko Pomorskie i Drawno. Długość trasy i czas jej trwania można dostosować do swoich możliwości i preferencji. Oferowane są zarówno wycieczki jednodniowe, jak i 8-10 dniowe. Wzdłuż rzeki, w wyznaczonych miejscach, można rozbić namiot i rozpałcić ognisko, jak choćby w Czarnolasie, Hutnikach czy Przeborowowie. Dla mniej doświadczonych kajakarzy, którzy chcą zrelaksować się w pięknych okolicznościach przyrody, świetnie sprawdzi się górny odcinek rzeki w pobliżu wsi Stare Osieczno. A gdybyście chcieli odpocząć, proponujemy wybrać się do Tuczna, gdzie znajduje się jeden z najlepiej usytuowanych średniowiecznych zamków w Europie.

Polska / Słowiński Park Narodowy

Tu rządzą wydmy! Założony w 1967 r. park, jeden z dwóch nadmorskich parków w Polsce, powstałby chronić system nadmorskich jezior, torfowisk, łąk, lasów i właśnie wydm. Wizytówką parku jest najdłuższy w Europie pas ruchomych wydm, ciągnący się wzdłuż wąskiej mierzei pomiędzy Morzem Bałtyckim a Jeziorem Łebsko. Żyje tu ponad 270 gatunków ptaków (żurawie, czaple, rybołowy, bieliki) oraz foki szare, rzesorki, mroczaiki posrebrzane, morswiny, nietoperze i lisy. Ze względu na swój unikalny charakter Słowiński Park Narodowy w 1995 r. został włączony do Światowej Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO. Wspaniałe przemierzające się i zmieniające wydmy, będące główną atrakcją parku, pozwolą poczuć się Wam tak, jak byście byli na prawdziwej pustyni. Warto wdrapać się na najwyższą z nich – wznosząca się na 30 m n.p.m łączkę. Park jest przygotowany do zwiedzania, czeka tu na Was 140 km szlaków pieszych. Chcąc odwiedzić wszystkie atrakcje parku, możecie wybrać kilka opcji: przemierzyć je pieszo, wypożyczyć rower, rower elektryczny lub elektryczną hulajnogę. Jak już wybierzecie sposób wędrowki, to wygospodarujcie trochę czasu i odwiedźcie skansen w Klukach, gdzie poznacie historię regionu i życie jego dawnych mieszkańców – Słowińców.

Polska / Trasa rowerowa po Mazurach

Mazury to idealny teren nie tylko do uprawiania sportów wodnych, rekreacji i relaksu, lecz także do organizacji wypraw rowerowych. Na rowerzystów czeka tu ponad dwadzieścia oznakowanych tras. Biegną one pośród lasów, wzgórz i tysięcy jezior, a także przez lekko pofałdowany wiejski teren, usiany małymi domkami, farmami, kościołami i zabytkami. Do najpiękniejszych tras turystycznych tego regionu należą: trasa wokół jezior Mamry i Niegocin oraz trasa przez Puszcę Borecką. Podróże po mazurskich jeziorach bardzo ułatwiają regularne i niedrogie przeprawy promowe. Na rzekach i kanałach znajduje się wiele kładek pieszych, których duża część ma osobny pas dla rowerzystów. Jeżeli nie macie swoich rowerów, lub na urozmaicenie urlopowej przygody zdecydowaliście się dopiero na miejscu, nie ma problemu, rower można wypożyczyć w głównych miejscowościach turystycznych, takich jak Ostróda, Elbląg, Węgorzewo, Ełk lub Giżycko. Na Mazurach znajduje się jeden z najważniejszych polskich zabytków hydrotechniki – Kanał Elbląski, który wpisany został na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Pozostaje Wam tylko jedno, spakowanie plecaków, toreb, walizek i w drogę! Mazury oraz pozostałe regiony czekają!

Dla kogo ten szlak?

Szlak zaspokoi potrzeby wszystkich, którzy najlepiej czują się na łonie natury i potrafią dostrzec jej urok oraz terapeutyczne działanie na zszargane codziennością nerwy. To także doskonała propozycja dla lubiących aktywny, lecz nie forsowny wypoczynek oraz tych, którzy zawsze wybiorą Islandię czy Nową Zelandię niż Dubaj.

Projekt „Baltic Heritage Routes. Development of Heritage Tourism Infrastructure in the South Baltic Area” nr STHB.02.01.00-22-0080/16-00 jest realizowany w ramach programu Interreg V-A Polska - Dania - Niemcy - Litwa - Szwecja (Południowy Bałtyk) 2014-2020 w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

European
Regional
Development
Fund